

ZIEMIA POMORSKA

PISMO POSWĘCONE OBRONIE INTERESÓW RÓLNICTWA, HANDLU, PRZEMYSŁU I RĘKODZIELA

PRENUMERATA

„ZIEMIA POMORSKA” z tygodniowym dodatkiem ilustrowanym „GOŚC NIEDZIELNY” wychodzi trzy razy w tygodniu, na wtorek, czwartek i sobotę. Przedpłata na pocztę wynosi kwartalnie 2 zł. 95 gr., miesięcznie 99 gr. W administracji kwartalnie 2 zł. 40 gr., miesięcznie 80 gr. Pod opaską w Polsce 1 zł. 60 gr. miesięcznie. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci nie mają prawa do odszkodowania. Pojedynczy numer 10 groszy.

NIEMA KASZEB BEZ POLONI-A BEZ KASZEB POLSKI

OGŁOSZENIA

Wiersz milimetrowy na stronie 6-lamowej 10 gr. Reklamy na stronie 3-lamowej — 40 gr. Reklamy w tekście na 1-szej stronie — 70 gr. Ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 10%, droższe. Nekrologi 30%, zniżki. Ogłoszenia drobne: wiersz napisowy — 15 gr., każde następne słowo — 5 gr. Dla poszukujących pracy 50%, zniżki. Ruch towarzystw (wiersz redakcyjny) — 15 gr., komunikaty (wiersz redakcyjny) — 20 gr. Ogłoszenia zagraniczne 100%, droższe. Za dokładność ogłoszeń, nadawanych telefonem, nie gwarantujemy.

Adres Redakcji i Administracji: „ZIEMIA POMORSKA” — TORUŃ, ul. Bydgoska 56 — Telefon 202

Nr. 87

TORUŃ, czwartek 29 lipca 1926 r.

Rok II

Odezwa Komitetu Porozumiewawczego Związków i organiz. wojsk.-wych. na terenie DOK. VII.

Od rokosa warszawskiego zaczynają żywić, rokosa ten popierające, w szczególności i wręcz zadziwiający sposób interesować się społeczeństwem naszych dzielnic zachodnich. Przez długi szereg lat nikt się tam nie zatroszczył o naszych byłych wojskowych, którzy sami o swych potrzebach pamiętać i swych interesów bronić musieli. Aż dopiero teraz po rokosa warszawskim odczuło tam nagle dla nich wielką troskliwość. Utworzyła się w Warszawie Komisja Organizacyjna „Stowarzyszenie Rezerwistów i byłych Wojskowych Rzeczypospolitej”, która rozsyła listy i odezwy także w naszej dzielnicy z wezwaniem, aby i tutaj zakładano tę nową organizację wojskowo wychowawczą.

Stwierdzamy, że zakładanie podobnej nowej organizacji na naszym terenie jest zupełnie niepotrzebne gdyż obok istniejącego już od kilkudziesięciu lat przed wojną „Sokoła” mamy tutaj od początku istnienia Państwa naszego, jak wynika z podpisów pod niniejszą odezwą, cały szereg dobrze zorganizowanych stowarzyszeń b. wojskowych i rezerwistów, liczących razem kilkadziesiąt tysięcy członków.

Stwierdzamy dalej, że wobec tego tworzenie nowej organizacji „wojskowo wychowawczej” na naszym terenie ma wyłącznie na celu rozbić istniejących już stowarzyszeń naszych, politycznie ściśle bezpartyjnych, lecz narodowych, oraz, że nowa organizacja, której patronują osobistości, sympatyzujące z rokosem warszawskim lub wręcz go popierające, zamiast łączyć społeczeństwo siac będzie niezgodę.

Stwierdzamy wreszcie, że inicjatorzy nowej organizacji nie starali porozumieć się z nami, wobec czego postępowanie ich uważać musimy za nielojalne i niekoleżeńskie, poprostu za prowokację całego społeczeństwa.

Wobec tego przestrzegamy stanowczo wszystkich byłych wojskowych przed łączeniem się z tym nowym ruchem, mającym najwidoczniej torować drogę „Strzelcowi”, którego członkowie na ulicach Warszawy walczyli z naszym praworządym żołnierzem wielkopolskim.

Komitet Porozumiewawczy:

Związek Oficerów Rezerwowych Z. Z. Rz. P. — Stowarzyszenie Oficerów przen. w stan spoczynku. — Związek Podoficerów Rezerwy Z. Z. Rz. P. — Przewodnictwo Dzielnicy Wielkopolskiej Związku Sokółów. — Związek towarzystw Powstańców i Wojaków na D. O. K. VII. — Związek Uczestników Powstania. Związek Hallerczyków Chorągiew Wielkopolska. — Stowarzyszenie Domborczyków, Oddział Poznański „Ku Chwale Ojczyzny”. — Stowarzyszenie b. żołnierzy 1 p. strzelc. Wlkp. — Stowarzyszenie b. żołnierzy 3 p. strzelc. Wlkp. — Związek Młodzieży Polskiej, Akademickie Koło Międzykorporacyjne. — Stowarzyszenia Porządu Publicznego.

Odezwa Przewodnictwa Dzielnicy Wielkopolskiej Zw. Tow. Gim. Sokół.

Do Zarządów Gniazd i Okręgów Sokolich, Dzielnicy Wielkopolskiej!

Dowiadujemy się, że władze wojskowe na terenie D. O. K. VIII Toruń, do którego należy także wschodnio-północna część naszej dzielnicy, rozsyłają do poszczególnych gniazd — z pominięciem wyższych instancji organizacyjnych — wezwanie do podpisywania deklaracji, krepujących swobodną działalność Sokola, jako niezależnej organizacji obywatelskiej.

Wobec tego, że chodzi o sprawę zasadniczą, której załatwienie należy do kompetencji wyższych władz

organizacyjnych, rozkazujemy Zarządom Gniazd wspomnianej deklaracji nie podpisywać, czekając dalszych instrukcyj Przewodnictwa”.

Zarządy interesowanych Okręgów wzywamy, aby niezwłocznie stwierdziły i Przewodnictwo powiadomi-

ły, jakie stanowisko poszczególne Gniazda ewentualnie już w tej sprawie zajęły.

Za Przewodnictwo Dzielnicy Wielkopolskiej Związku Tow. Gimn. „Sokół”.

W. Feller, sekretarz.

A. Wolski, prezes.

Zmiana konstytucji w senacie.

Specjalnie powołana przez senat komisja konstytucyjna przystąpiła w poniedziałek o godz. 11-ej przed południem, do rozważania projektu ustawy, zmieniającej i uzupełniającej konstytucję. Przewodniczył sen. Zdąnowski (Zw. lud.-nar.).

Na posiedzeniu rannem komisja wysłuchiwała referatu sen. dr. Buzka (P. S. L.) w sprawie zmian w konstytucji. Sprawozdawca wypowiedział się za koniecznością zmian, przyczem ze swej strony zaproponował dwie poprawki do projektu, przyjętego przez Sejm. Pierwsza z tych poprawek dotyczy wypadku, gdy Sejm zwykły, a nie kwalifikowany większością 11/20 odrzucił zmianę Senatu do ustawy skarbowej i budżetu. Na gruncie dotychczasowej praktyki w takim razie nieunikniony był upadek całej ustawy. Aby zapobiedz tego rodzaju sytuacjom na przyszłość, sen. Buzek proponuje, aby ustawa skarbowa nie upadała, a obowiązująca była poprawka, opiewająca na sumę niższą bądź wydatków, bądź dochodów. Druga poprawka ma na celu zapobiedz utracie praw wskutek zaniedbania terminów przez Senat na przypadek odroczenia Sejmu w toku obrad Senatu.

W dyskusji ogólnej, jaka się rozwinęła nad sprawdzenie równowagi w uprawnieniach ustawodawcy p. minister sprawiedliwości Makowski, prosząc o przyjęcie ustawy. Następnie przemawiali: marszałek dr. Trampczyński, senatorowie Thulie (Ch. D.) i Kasznica (Ch. n.). Wszyscy mówcy wypowiadali się za koniecznością zmian w konstytucji, podnosząc jednocześnie potrzebę zmian, mających na celu wprowadzenie równowagi w uprawnieniach ustawodawczych Sejmu i Senatu.

W dyskusji szczegółowej w pierwszym czytaniu przyjęto pierwsze dwa artykuły projektu ustawy bez zmian, poczem odroczone posiedzenie do godziny 5-ej po poł.

Na posiedzeniu popołudniowym w dalszej dyskusji szczegółowej przyjęła komisja do art. 3 traktują-

cego o trybie uchwalania budżetu przez Sejm i Senat poprawkę, aby przytoczyć art. 35 konstytucji, który wyjaśnia dokładnie sposób postępowania w przypadkach przyjmowania przez Sejm lub odrzucania poprawek Senatu. Komisja uznała za wskazane osobnym ustępem sprawę tę jeszcze dodatkowo wyjaśnić, a dla zredagowania tego wyjaśnienia wybrała podkomisję, złożoną z senatorów dr. Buzka (P. S. L.), dr. Koskowskiego (Zw. lud.-nar.) i Woźnickiego (Wyzwolenie). P. minister Makowski zapowiedział również swój współudział.

Dłuższą dyskusję wywołał ustęp ostatni art. 3 upoważniający rząd do czynienia wydatków i pobierania dochodów w granicach zeszłorocznego budżetu w przypadku, gdy Sejm jest rozwiązany, a budżet ani prowizorium nie są uchwalane. Do ustępu tego przyjęto poprawkę sen. Woźnickiego, według której rządowi służy prawo gospodarowania w granicach zeszłorocznego budżetu, aż do chwili, gdy nowy Sejm uchwali odpowiednie prowizorium budżetowe, z tem jednak, że rząd byłby obowiązany to prowizorium przedstawić Sejmowi natychmiast po jego zebraniu się.

Rozważana była także sprawa gospodarowania rządu w czasie między sesjami Sejmu. Powinno ono odbywać się z uwzględnieniem budżetów miesięcznych.

Do art. 4, mówiącego o rozwiązaniu Sejmu i Senatu, przyjęto poprawkę sen. Kasznicy (Ch. n.), że w razie rozwiązania Sejmu czynności wyborcze odbywać się powinny w terminach, przepisanych przez ordynację wyborczą, oraz poprawkę sen. Woźnickiego, że termin ten powinien być 80-dniowy, a nie 90, jak brzmiał projekt sejmowy.

Poza tem do art. 4 sen. Koskowski (Zw. lud.-nar.) zgłosił poprawkę, według której dla uchwały o rozwiązaniu izb potrzeba w Senacie tych samych warunków, co w Sejmie, t. zn. większości trzech piątych, przy obecności połowy ogólnej liczby senatorów. Wniosek zmierza do równouprawnienia Senatu z Sejmem w zakresie prawa rozwiązania parlamentu.

Reorganizacja.

Można by to nazwać po polsku „przebudową” czy „przemianą”, bo oznacza nie co innego, jak nowe uporządkowanie jakiegoś urządzenia lub przedsiębiorstwa. Ale w Polsce wolimy posługiwać się obcymi wyrażeniami, więc mówimy z łacińska „reorganizacja”.

Skąd się u nas bierze to służalcze przywiązanie do łaciny, trudno wyrozumieć. Jedni powiadają, że to nawyknięcie, odziedziczone po dawnej szlacheckiej Rzeczypospolitej, za której władanie językiem łacińskim starczyło za legitymację obywatela uprzywilejowanego; inni znowu utrzymują, że posługiwanie się obcymi wyrażeniami jest u niektórych wielkich ludzi objawem tęsknoty za — urzędową niemczyzną i ruszczyzną z niedawnych „ukazów” i „befelów”; są jednak i tacy, którzy twierdzą, że wyrażanie ważnych określeń językiem obcym ma na celu nadanie większej powagi i wyjednanie większego poszanowania dla tych po łacinie przezwanych spraw i czynności, szczególnie urzędowych.

Osatnie tłumaczenie ma wszelkie pozory trafności, bo najczęściej spotykamy się z temi łacińskimi określeniami właśnie przy takich zarządzeniach, które najwięcej są zniechęcone, a nieraz nawet przeklinane, czego przykładem choćby tylko taka „kontumacja” psów — „redukcja” urzędni-

ków, różne „likwidacje”, no i przede wszystkim owa „reorganizacja”.

Nie wdając się dalej w dociekania, co do tego dziwnego upodobania w wyrazach obcego pochodzenia, przytoczymy poniżej, co jedno z pism warszawskich pisze o owej reorganizacji.

Na dźwięk tego słowa robi się niedobrze. Nie ma chyba w Polsce wyrazu więcej zniechęconego. Od pierwszej chwili naszej niepodległości ciągle go słyszymy. Związany on jest z pojęciem każdego nowego rządu, każdego ministra, tak z liczby tych kilkuset, którzy przeszli, jak i tych tysięcy, którzy nadejdą.

Im więcej postępowy i radykalny minister, tem większą przeprowadzą reorganizację w swoim resorcie. Zaczyna się więc znoszenie starych departamentów, wydziałów, referatów, a na ich miejsce tworzy się zupełnie nowe, lub łączy się po kilka urzędów w jeden. Naturalnie reorganizuje się wszystko w imię dobrze pojętej oszczędności i celowości. Zazwyczaj tak bywa, że dany minister nie zdąży przeprowadzić reorganizacji, bo jakies przesilenie w połowie drogi wyrzuca go ze stolca ministerjalnego. Przychodzi jego następca, zawsze z innym planem i programem działania, rozwala „dzieło” swego poprzednika i na nowo reorganizuje. Ta sama historia ciągle powtarza się w kółko

CO I KOGO POLECAMY

Kupujemy
zboże wszelkiego rodzaju

szczególnie żyto, jęczmień, gorczycę,
artykuły strączkowe i t. p.

Oddajemy sztuczne nawozy na kredyt

Domeny Pomorskie S. A.
Stary Rynek 22. Toruń Tel. 153 i 165.

Tanio! Tanio! Tanio!

Narzędzia rolnicze,

łopaty, widły, lemiesz, odkładnie, łańcuchy, wiadra, wagi, gwoździe, druty, śruby

Tow. Handlowo-Przemysłowe
dawn. C. B. Dietrich i Syn,
Toruń Szeroka 35

Drogerja, Perfumerja „Sanitas”
Toruń

Oddział: Drogerja Centralna Jabłonowo, właśc. Konrad Sikora
poleca:

wszelkie artykuły drogeryjne, farby, pokosty, lakiery,
pendzle, przybory fotograficzne i t. p.

Jan Nalaskowski, Toruń
ulica Piekary

Pierwszorzędny zakład zegarm.-złotniczy

Zegary — zegarki
Biżuteria
Ślubne obrączki

Wielki wybór! — Ceny niskie!
Obsługa fachowa! — Obsługa fachowa!
— Własna pracownia reparacyjna —

Centryfugi

rowery i maszyny do szycia

na odpłatę w 10—12 miesięcznych ratach. Wszelkie części zapasowe, dynamo — światło rowerowe, gumy, broń i amunicja oraz żarówki wszelkiego rodzaju poleca

Hurtownia A. Bojanowski, Toruń
Nowy Rynek 26

(Proszę żądać cennik). (Proszę żądać cennik).

Na sezon letni
poleca w wielkim wyborze

obuwie damskie w różnych kolorach, (cieliste) i lakiery,
Męskie w różnych fasonach (tenisowe) oraz dziecięce.

Jan Lisiński
Toruń, Królowej Jadwigi 5.

Broń

warsztat reparacyjny wszelkiej broni myśliwskiej oraz wypychanie ptaków i zwierząt.

Praca fachowa — Solidne wykonanie — Ceny tanie

Tadeusz Koniuszewski

Toruń, Kopernika 21.

Polecamy na sezon żniwowy:
Żniwiarki i grabie konne
ADOLF KRAUSE & Co.
T. Z. O. P.
Tel. 648. TORUŃ-MOKRE Tel. 648.

PAPIER

przybory biurowe,
artykuły szkolne
i oprawę obrazów

poleca
Ignacy Włoch,
Toruń, Przedzamcze 9 (Strzelnica).

Bracia Pichert
T. z o. p.

Fabryka papy

Destylacja smoly - Materiały budowlane

Toruń **Chełmża**
Ul. Przedzamcze 7. Ul. Kolejowa 19.
Telefon 15 i 32. Telefon 14.

Asfaltowa papa dachowa, Smoła destylowana, Asfalt,
Lepnik asfaltowy, Karbolineum asfalt., Smoła drzewna,
Wyroby szamotowe, Posadzki terakotowe,
Portland-Cement, Wapno, Gips,
— Glazurowane rury i koryta gliniane —
Piecze kaflowe - Płyty glazurowane, Koks hutniczy,
Węgiel górnośląski, Węg. drzewny bukowy, Brykiety.

Warszawska Pracownia

okryć, kostjumów, sukien i bielizny,
maszynowe mereżki, plisowanie w de-
seniach, karbowanie sukien, dekatyzow.
materiałów, oraz hafty kurbeloskie

S. Białowas, Toruń
Sukiennicza 8. Tel. 463

Była kierowniczka pierwszorzędnych firm warszawskich
poleca swoją

Pracownie sukien

okryć damskich, kostjumów
oraz dziecięcych ubranek.

Wykonanie pierwszorzędne. Ceny bardzo przystępne.

Jednocześnie wyższa szkoła kroju, szycia i modelowania.
— — — Kończącym patenta. — — —

J. Augustynowicz, Toruń,
ulica Mostowa 18 — parter.

Kupuje każdą ilość

malin i wiśni

Fabryka wódek i likierów

L. Dalkowski i S-ka
Toruń, Strumykowa 5—7 — Tel. 35.

Czytajcie „Ziemię Pomorską”
i zachęcajcie innych do abonowania.

Instrumenty muzyczne:

skrzypce,
mandoliny,
gitary,
gramofony,
harmonje

wszelkie przybory i reparacje.

A. Kosidowski, Toruń,
ulica Chelmińska 2.

Rzepak

w każdej ilości kupuje

Olejarnia — Toruń
Grudziadzka 13/15.
Telefon nr. 170.

Węgiel prima
górnoszląski

z Koncernu „Progress“ dawn. Cäsar Wollheim

Koks hutniczy „Hubertus”
i „Kmirów”

polecają po cenach konkurencyjnych
i na warunkach bardzo dogodnych

KLEWE i ZBROJSKI TORUŃ
Stary Rynek 25 — Telefon 863

Duży portret prawie darmo
rozmiar 35x45 tylko za zł. 6
retuszowany, artystycznie wykonany zdumiewającym podobieństwem, w eleganckiej passe-partout wykonany w przeciągu 12 dni. Za portret należy nadesłać 6 złotych.

Adr. Zakład Fotograficzny „ROGOCO”
Warszawa, Zielna Nr. 6. 136

Telefon nr. 170
jest olejarnia w Toruniu
Grudziadzka 13/15

właśc. **Ożyński**
proszę zanotować.

Panienkę

do udzielania koropetycji, specjalnie matematyki i muzyki na letnisko na okres czasu wakacyjnego przyjmie

Wł. Adamezyk, maj. Rogówko,
p. Lubicz (Pomorze)

Makalatura
(stare gazety)
jest do nabycia
w ekspedycji „Ziemi Pomorskiej”